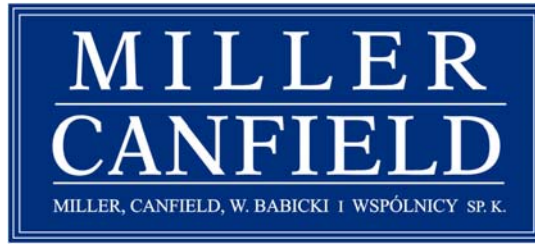

Fall 2005

Przegląd Prawa Polskiego

Polish Law Review

Warszawa:

tel. +48 (0) 22 447 4300

fax +48 (0) 22 447 4301

Gdynia:

tel. +48 (0) 58 782 0050

fax +48 (0) 58 782 0060

Wrocław:

tel. +48 (0) 71 337 6700

fax +48 (0) 71 337 6701

Uprzejmie zawiadamiamy, iż z dniem 1 listopada 2005 r. nasze biuro na południu kraju zostało przeniesione z Katowic do Wrocławia. Wszelkie dane teleadresowe znajdują się na ostatniej stronie niniejszego wydania.

Please be informed that as of November 1, 2005 our South Poland office was moved from Katowice to the city of Wrocław. All contact information can be found on the very last page of this issue.

W tym numerze:

- ◆ *Zmiany w prawie budowlanym*
- ◆ *Ustawa o partnerstwie publiczno-prywatnym*
- ◆ *Przekształcenie użytkowania wieczystego w prawo własności*
- ◆ *Decyzje o uwarunkowaniach środowiskowych*
- ◆ *Nowe zasady obrotu instrumentami finansowymi*
- ◆ *Postępowanie arbitrażowe w Kodeksie postępowania cywilnego po nowemu*
- ◆ *Mediacja*
- ◆ *Konwencja Haska znosząca wymóg legalizacji dokumentów urzędowych*

In this issue:

- ◆ *Recent Amendments to the Construction Law*
- ◆ *The Law on Public Private Partnership*
- ◆ *Conversion of perpetual usufruct to ownership*
- ◆ *Decisions on Environmental Conditions*
- ◆ *New Rules for the Functioning of the Financial Market*
- ◆ *New Provisions on Arbitration Proceedings in the Civil Proceedings Code*
- ◆ *Mediation*
- ◆ *The Hague Convention Abolishing the Requirement of legalisation for Foreign Public Documents*

ZMIANY W PRAWIE BUDOWLANYM

Ustawa o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz o zmianie niektórych innych ustaw, uchwalona przez Sejm 28 lipca 2005 roku, zawiera szereg zmian istotnych dla inwestorów.

Duża część zmian dotyczy przepisów regulujących budowę i oddawanie do użytkowania przyłączy mediów. Nowelizacja prawa budowlanego znosi bowiem obowiązek uzyskania pozwolenia na budowę między innymi przyłączy mediów: energii, wody, kanalizacji, gazu, ciepła, telefonu, niezależnie od tego, czy są związane z obiektem budowlanym, czy prowadzą do niezabudowanej działki (nowe brzmienie pkt. 20 w ust. 1 art. 29 Pb). Uznaniu inwestora pozostawia się

RECENT AMENDMENTS TO THE CONSTRUCTION LAW

Amendments to the Construction Law and Certain other Acts were adopted by the Sejm on 28 July 2005. These amendments introduce important changes to the obligations of investors.

The majority of amendments to the Construction Law concern the construction and commissioning of service installation connections. The amendments to the Construction Law provide for the release of investors from the obligation to obtain a construction permit for construction of power, water, sewage, gas, heating and telecommunications connections, irrespective of whether they lead to a building or structure or simply to an empty plot (new Subsection 20 in

możliwość zgłoszenia budowy przyłącza na dotychczasowych zasadach (art. 30 Pb) bądź bez zgłoszenia – na podstawie przepisów ustawy – Prawo energetyczne albo ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków. W drugim przypadku inwestor zobowiązany jest do sporządzenia planu sytuacyjnego przyłącza na kopii aktualnej mapy zasadniczej (dodany art. 29a). Potwierdzenie odbioru wykonanych przyłączy musi zostać załączone do zawiadomienia o zakończeniu budowy obiektu budowlanego lub wniosku o pozwolenie na użytkowanie.

Zgodnie ze znowelizowanymi przepisami roboty polegające między innymi na remoncie istniejących obiektów budowlanych (poza obiektami wpisanymi do rejestru zabytków), instalacji gazowych w lokalach mieszkalnych oraz przebudowie i remoncie przyłączy do budynku, nie będą wymagały już nawet zgłoszenia (nowe brzmienie pkt 2 ust. 1 art. 30 Pb).

Zmianie uległy również wymagania dotyczące przebudów i remontów sieci infrastruktury. Zgodnie z nowymi przepisami przebudowa przyłączy ze zmianą ich trasy nie będzie wymagać pozwolenia na budowę. Natomiast zarówno przebudowa lub remont takich sieci, jak i ich przyłączy do budynków nadal będą wymagać zgłoszenia, co w przypadku przyłączy wydaje się niekonsekwentne.

Znaczenie praktyczne ma wprowadzenie do ustawy – Prawo budowlane definicji pojęcia przebudowy oraz wprowadzenie zmian w istniejącej definicji budowli. Zgodnie z nowymi definicjami, przez przebudowę rozumieć należy wykonywanie robót budowlanych, w wyniku których następuje zmiana parametrów technicznych lub użytkowych istniejącego obiektu budowlanego, za wyjątkiem jednak takich charakterystycznych parametrów jak kubatura, powierzchnia zabudowy, wysokość, długość, szerokość bądź liczba kondygnacji. Jeśli więc zmianie miałyby ulec powyższe parametry charakterystyczne, wówczas dane prace należałoby kwalifikować jako budowę (w tym rozbudowę lub nadbudowę), a nie przebudowę. Jest to o tyle istotne, że wymagania formalne odnośnie przebudowy są nieco węższe niż budowy, np. projekt budowlany dla przebudowy obiektu budowlanego zasadniczo nie musi obejmować projektu zagospodarowania działki lub terenu.

Istniejąca definicja budowli rozszerzona została natomiast o takie obiekty jak estakady, sieci techniczne oraz części budowlane urządzeń technicznych elektrowni wiatrowych.

Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz zmianie niektórych innych ustaw, z wyjątkiem przepisów odnoszących się do uzyskania

Art. 29 Sec. 1 of the Construction Law). However, investors retain the option to submit notification of commencement of construction of such connection in accordance with the former procedures (Art. 30). Investors may also decide to commence construction without even providing notice – based on the Energy Law or the Law on Collective Water Supply and Sewage Discharge. In such case the investor will be required to draw up a site plan on a copy of the current principal map (new Art. 29a). The investor will have to attach confirmation of acceptance of the completed connections to either his/her notification of completion of construction or to the occupancy permit application.

Under the amended provisions of the Construction Law the improvement of existing buildings (except for buildings entered into the register of monuments), the improvement of gas installations in residential premises, as well as the alterations or improvements of service installation connections to buildings will no longer require even notification (new wording of Art. 30.1.2 of the Construction Law).

Requirements governing alterations and improvements to infrastructure networks have also been amended. Construction permits will no longer be required to perform alterations to a connection or to the route of the utility. However, both alterations and improvements to such networks and connections to buildings will clearly still require notification, which in the case of connections seems inconsistent.

One change is of practical significance, the introduction of a definition of the term “alteration”, which was hitherto undefined, and in the modification of the term “facility”. An alteration is to be construed as the performance of construction activity that produces a change in the technical or usage parameters of an existing building or structure, with the exception, however, of such salient parameters as cubage, built area, height, length, width or number of levels. If, then, the above salient parameters were to be altered, the work would have to be qualified as construction (including outward or upward extension), and not as an alteration. This is significant inasmuch as the formal requirements regarding alterations are slightly narrower than those for construction, e.g. construction plans for alterations to a building or structure do not have to include site development plans.

The existing definition of a facility has been expanded to now include road overpasses, technical infrastructure and construction components of technical appliances used in wind power plants.

These amendments to the Construction Law and certain other acts, excluding the provisions on building qualifications, took effect on 27 September 2005.

uprawnień budowlanych, nie omawianych w niniejszym artykule, weszła w życie dnia 27 września 2005 roku.

USTAWA O PARTNERSTWIE PUBLICZNO-PRYWATNYM

W związku z przystąpieniem Polski do struktur europejskich 28 lipca 2005 r. uchwalono nową ustawę o partnerstwie publiczno-privatnym. Reguluje ona zasady realizacji długoterminowych przedsięwzięć publicznych, wykonywanych w oparciu o współpracę podmiotów z sektora prywatnego i publicznego. Ustawa pozwala na częściowe odejście od procedur wskazanych w ustawie o zamówieniach publicznych oraz stwarza ramy prawne dla optymalnej współpracy kontrahentów publicznych i prywatnych.

Przez partnerstwo publiczno-privatne ustawodawca rozumie współpracę podmiotu publicznego i partnera prywatnego opartą na umowie, która ma służyć realizacji zadania publicznego. Zasadniczym elementem definicji partnerstwa publiczno-privatnego jest to, iż partner prywatny w całości, wyjątkowo w części, ponosi nakłady na realizację przedsięwzięcia. W zamian, partnerowi prywatnemu przysługuje wynagrodzenie w postaci: sumy pieniężnej, prawa do pobierania pożytków lub uzyskiwania innych korzyści z przedsięwzięcia. W uzasadnieniu do projektu ustawy jako sugerowany sposób wynagradzania zostało wskazane umożliwienie podmiotowi prywatnemu pobierania pożytków.

Ustawa wyróżnia cztery rodzaje inwestycji, w ramach których możliwa jest współpraca między podmiotem publicznym i prywatnym: zaprojektowanie lub realizacja inwestycji w wykonaniu zadania publicznego, świadczenie usług publicznych przez ponad 3 lata, jeżeli obejmuje eksploatację, utrzymanie lub zarządzanie niezbędnymi do tego składnikami majątkowym, działanie na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego, w tym rewitalizacji albo zagospodarowania miasta lub jego części albo innego obszaru, przedsięwzięcie pilotażowe, promocyjne, naukowe, edukacyjne lub kulturalne, wspomagające realizację zadań publicznych.

Do zawarcia umowy o partnerstwie publiczno-privatnym prowadzi długa droga. Partner prywatny zainteresowany realizacją przedsięwzięcia musi zgłosić odpowiedni wniosek do podmiotu publicznego. Nie może być jednak później preferowany w postępowaniu. Przed podjęciem decyzji co do wyboru oferty podmiot publiczny musi przeprowadzić dokładną analizę przedsięwzięcia pod kątem jego efektywności oraz zagrożeń związanych z jego realizacją w tej formie. Jeżeli z analizy przeprowadzonej przez podmiot publiczny wynika, że przeprowadzenie inwestycji wymaga wykorzystania środków z budżetu państwa, zgodę na realizację takiego przedsięwzięcia musi wyrazić minister właściwy do spraw finansów publicznych. Następnie

THE LAW ON PUBLIC PRIVATE PARTNERSHIP

Following Poland's accession to the EU a new Law on Public Private Partnership was adopted on 28 July 2005. The Law establishes the rules to implement long-term public undertakings based on the co-operation of public and private entities. The Law provides for partial divergence from procedures specified in the Public Procurement Law and creates a framework for optimal co-operation between public and private entities.

A public private partnership is understood as a contractual co-operation between a public entity and a private partner, based on the provisions of the Law, the purpose of which is the performance of a public task. The basic component of the definition of public private partnership is that the private partner bears the costs, in whole or – exceptionally - in part, of the undertaking. In exchange, the private partner is entitled to receive compensation in the form of a fee or a right to seize the profits or other proceeds of the undertaking. The substantiation of the bill contains a hint that the preferred form of compensation is the right to seize the profits of the undertaking.

Four types of undertakings involving possible co-operation between a public entity and a private partner are listed in the Law: (i) planning and implementation of an investment to perform a public task; (ii) rendering public services for a period of more than three years if it involves the exploitation, maintenance or management of necessary public assets; (iii) activity designed to benefit economic or social development, including revitalization or development of a city, in whole or in part, or other areas; and (iv) pioneer, promotional, scientific, educational or a cultural undertaking intended to support the performance of a public task.

The procedure to conclude an agreement on public private partnership is lengthy. The private entity interested in the implementation of a given task must file an appropriate application with the public entity. However, it may not be treated preferentially in the proceedings. Before the public entity selects the bid it must first conduct a thorough analysis of the undertaking in view of its effectiveness and risks connected with its implementation. If the analysis confirms that the undertaking may only be performed with state budget funds, the implementation of such undertaking must be authorized by the Minister of Finance, following which the private partner is selected and the agreement on public private partnership is concluded. Any business entity, within

wybierany jest partner prywatny i zawierana jest umowa o partnerstwie publiczno-prywatnym. Partnerem prywatnym może być każdy przedsiębiorca w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jak również podmiot zagraniczny, jeżeli spełnia warunki do prowadzenia w Rzeczypospolitej Polskiej działalności gospodarczej, organizacja pozarządowa a nawet kościół lub związek wyznaniowy. Po dokonaniu wyboru należy zawrzeć umowę, której obligatoryjne elementy w sposób szczegółowy zostały wyliczone w art. 18 ustawy (m. in. zobowiązania partnerów, określenie norm jakościowych, zasady sprawowania bieżącej kontroli podmiotu publicznego nad wykonaniem przedsięwzięcia, czas, na jaki umowa zostaje zawarta, podział ryzyk związanych z realizacją przedsięwzięcia). Podmiot publiczny jest zobligowany do przekazania do ministra właściwego do spraw gospodarki istotnych postanowień umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym w terminie 14 dni od jej zawarcia. Następnie można już przystąpić do realizacji zadania.

Zasadniczą przesłanką pozwalającą na skorzystanie z procedur wskazanych w ustawie jest to, by wykonanie zadania publicznego, przez zawarcie umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym, zaspokajało interes publiczny w stopniu wyższym niż przy realizacji tych zadań w inny sposób. Partnerstwo publiczno-prawne ma zatem przyczynić się do ograniczenia wydatków podmiotu publicznego, podniesienia standardów świadczonych usług, poprawienia parametrów technicznych czy obniżenia uciążliwości dla otoczenia. Wskazuje się, iż ustawa jest w całości dostosowana do standardów Unijnych i przede wszystkim ma na celu ułatwienie realizacji zadań postawionych podmiotom publicznym w związku z obecnością Polski w strukturach europejskich.

Ustawa weszła w życie 7 października 2005 roku.

PRZEKSZTAŁCENIE UŻYTKOWANIA WIECZYSTEGO W PRAWO WŁASNOŚCI

W dniu 13 października 2005 roku weszła w życie ustawa z 29 lipca 2005 roku o przekształceniu użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości, a utraciły moc ustawy: z 4 września 1997 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo własności oraz z 26 lipca 2001 r. o nabywaniu przez użytkowników wieczystych prawa własności nieruchomości. Niniejsza ustawa zmienia ponadto następujące akty: ustawę z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa i ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Prawo użytkowania wieczystego do systemu prawa polskiego wprowadziła ustawa z 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach. Obecnie instytucja użytkowania wieczystego uregulowana jest w

the meaning of the Law on the Freedom of Business Activity, as well as a foreign entity which satisfies the requirements to conduct business activity in Poland, an NGO or even a church or a religious union, may be selected as the private partner. After the selection is made the agreement is executed. The agreement must contain 18 compulsory elements, which are listed in the Law (including but not limited to obligations of the partners, specification of quality norms, principles of the public entity's day-to-day supervision of the implementation of the undertaking, term of the agreement, distribution of risk, etc.). The essential provisions of the agreement are then presented within 14 days of the execution of the agreement to the Minister of Economy, following which the undertaking may commence.

The principle justification for using the procedures set forth in the Law is to better satisfy a public interest, as opposed to trying to satisfy such public task by means of a different vehicle. The goal of a public private partnership is to limit public expenditures, improve the standard of services and technical parameters and to reduce any negative impact on the environment. Emphasis has been made that the Law is fully compatible with EU standards and that its main goal is to facilitate the performance of public tasks following Poland's accession to the EU.

The Law took effect on 7 October 2005.

CONVERSION OF PERPETUAL USUFRUCT TO OWNERSHIP

On 13 October 2005 the Law of 29 July 2005 on Conversion of Perpetual Usufruct to Ownership took effect. As of the same date two previous laws covering this issue were repealed: the Law of 4 September 1997 on Conversion of Perpetual Usufruct Vested in Individuals to Ownership and the Law of 26 July 2001 on the Acquisition of Ownership by Perpetual Usufructees. Additionally, the following laws have been amended by the new Law: the Law of 19 October 1991 on the Management of Agricultural Property of the State Treasury and the Law of 21 August 1997 on Land Management.

The right of perpetual usufruct was introduced to the Polish legal system by the Law of 14 July 1961 on Land Management in Cities and Municipal Districts. Today the right of perpetual usufruct is regulated in the Civil Code and

kodeksie cywilnym oraz w ustawie o gospodarce nieruchomościami. Zgodnie z definicją użytkowania wieczystego, grunty stanowiące własność Skarbu Państwa a położone w granicach administracyjnych miast oraz grunty Skarbu Państwa położone poza tymi granicami, lecz włączone do planu zagospodarowania przestrzennego miasta i przekazane do realizacji zadań jego gospodarki, a także grunty stanowiące własność jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków, mogą być oddawane w użytkowanie wieczyste osobom fizycznym i osobom prawnym. Użytkowanie wieczyste jako prawo zbywalne i dziedziczne jest najsilniejszym prawem do rzeczy po prawie własności.

Dotychczas przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności odbywało się w dwóch trybach. Po pierwsze, na mocy ustawy z 4 września 1997 r. osobom fizycznym przyznano możliwość ubiegania się o przekształcenie posiadanego prawa użytkowania wieczystego w prawo własności (przy czym stosowne wnioski można było składać do końca 2002 r.). Drugi tryb wprowadzono ustawą z 26 lipca 2001 r., która początkowo przewidywała, że użytkownikom na terenach byłych Ziemi Odzyskanych przysługuje roszczenie o nieodpłatne przekształcenie. Następnie rozszerzono zakres przedmiotowej ustawy poprzez objęcie jej regulacją gruntów położonych na terenie całego kraju. W myśl ustawy, z dobrodziejstwa przekształcenia mogły skorzystać tylko takie osoby fizyczne, które były użytkownikami wieczystym w dniu 26 maja 1990 r. oraz 24 października 2001 r., a także następcy prawni takich osób.

Na mocy ustawy o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości, użytkownicy wieczystości mogą składać wnioski o przekształcenie swego prawa do nieruchomości w prawo własności do końca 2012 r. Z żądaniem przekształcenia mogą występować: (1) osoby fizyczne, które w dniu jej wejścia w życie są użytkownikami wieczystymi nieruchomości zabudowanych na cele mieszkaniowe lub zabudowanych garażami albo przeznaczonych pod tego rodzaju zabudowę oraz nieruchomości rolnych, (2) osoby fizyczne i prawne będące właścicielami lokali, których udział w nieruchomości wspólnej obejmuje prawo użytkowania wieczystego (nie muszą być użytkownikami wieczystymi już w momencie wejścia ustawy w życie), (3) spółdzielnie mieszkaniowe, będące właścicielami budynków mieszkalnych lub garaży. Uprawnieni do złożenia wniosku są również następcy prawni.

Istotne jest, że w drugiej opisanej sytuacji z wnioskiem o przekształcenie wystąpić muszą wszyscy współużytkownicy, a w razie braku zgody wszystkich współużytkowników, współużytkownicy, których udziały wynoszą co najmniej połowę, będą mogli żądać rozstrzygnięcia przez sąd, który orzeknie mając na względzie cel zamierzonej czynności oraz interesy wszystkich współużytkowników (zgodnie z

in the Law on Land Management. According to the definition of perpetual usufruct, land owned by the State Treasury and located within the administrative boundary of a town or land owned by the State Treasury and located outside such boundary, including land designated in a local master plan and assigned for the purposes of municipal economy, as well as land controlled by local government units or their unions, may all be granted in perpetual usufruct to the benefit of individuals and legal entities. The perpetual usufruct is alienable and hereditary, offering the second strongest (to fee simple ownership) right *in rem*.

Up until entry into force of the Law of 29 July 2005 the conversion of perpetual usufruct into ownership could be based on two laws. Under the Law of 4 September 1997 individuals could demand that their perpetual usufruct be converted to ownership (and respective motions could be filed until the end of 2002). The second mechanism was set forth in the Law of 26 July 2001, which originally provided that perpetual usufructees of the land located in the “Regained Lands” were vested with a claim for gratuitous conversion. Later, the scope of this Law was expanded to include the land located throughout the country. However, based on this Law, only individuals who were perpetual usufructees on 26 May 1990 and 24 October 2001, or their legal successors, were entitled to file a claim.

Based on the new Law on Conversion of Perpetual Usufruct to Ownership, perpetual usufructees may submit motions to have their perpetual usufruct converted to ownership until the end of 2012. The motion may be filed by: (i) individuals who, on the day of entry of the Law into force, are perpetual usufructees of the land developed for residential purposes or developed with garages or otherwise zoned for such types of development, as well as agricultural land; (ii) individuals and legal entities who own apartments with an attached share in the perpetual usufruct right to common land area (they do not need to be perpetual usufructees on the day of entry of the Law into force), (3) housing cooperatives which own residential buildings and/or garages. In all cases a relevant motion may also be filed by the legal successor of a perpetual usufructee.

It is important to note that in the second case all perpetual usufructees must file the relevant motion. Otherwise, based on Article 199 of the Civil Code, the majority of perpetual usufructees will be authorized to file a petition to the court, who would then be able to decide the case, having due regard to the purpose of the intended action and the interests of all perpetual usufructees.

mającym odpowiednie zastosowanie art. 199 Kodeksu cywilnego).

Nowa ustawa wprowadza zasadniczo odpłatny sposób przekształcenia. Osoba fizyczna, na rzecz której dokonano przekształcenia, ma obowiązek uiścić dotychczasowemu właścicielowi opłatę z tytułu tego przekształcenia. Zasady jej obliczania reguluje ustawa o gospodarce nieruchomościami. Podstawę stanowi wartość nieruchomości, określona przez rzeczoznawcę majątkowego, pomniejszona o dotychczasowe opłaty za użytkowanie. Możliwe jest także uzyskanie bonifikaty. Bezpłatne przekształcenie przysługuje jedynie osobom, którym oddano nieruchomość w użytkowanie w zamian za wywłaszczenie na rzecz skarbu państwa przed 5 grudnia 1990 r., a także wywłaszczone na podstawie dekretu o gruntach warszawskich.

Użytkowanie wieczyste przekształcane jest w prawo własności na podstawie decyzji administracyjnej wydawanej przez organy wskazane w ustawie. Decyzja powinna zawierać rozstrzygnięcia dotyczące odpłatności, zastosowania bonifikaty, ewentualnie rozłożenia płatności na raty oraz ich oprocentowania. Ostateczna decyzja stanowi podstawę wpisu prawa własności do księgi wieczystej. Wygasa tym samym uprzednio ustanowione prawo użytkowania wieczystego, ale nie wygasają ustanowione na nim obciążenia.

DECYZJE O UWARUNKOWANIACH ŚRODOWISKOWYCH

W dniu 1 lipca b.r. weszła w życie kolejna zmiana ustawy z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (POŚ), dotycząca w dużym stopniu procesu wydawania tzw. decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych. Poniżej została omówiona aktualna regulacja wydawania tych decyzji.

Jeżeli przedsięwzięcie (rozumiane zarówno jako zamierzenie budowlane jak i inne ingerencje w środowisko, związane ze zmianą sposobu wykorzystania terenu) może znacząco oddziaływać na środowisko, wówczas jego realizacja jest dopuszczalna wyłącznie po uzyskaniu „decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia” (decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych). Inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko zostały określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z 9 listopada 2004 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko.

Wydanie decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych następuje m.in. przed uzyskaniem: decyzji o pozwoleniu na budowę obiektu budowlanego, decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego, decyzji o pozwoleniu na wznowienie robót budowlanych, decyzji o zatwierdzeniu projektu scalenia lub wymiany gruntów.

Under the new Law the conversion is effected in consideration of a fee payable to the previous owner of the land. The calculation guidelines are found in the Law on Land Management. The basis for this calculation of the fee is the value of the land appraised by an expert, decreased by the perpetual usufruct fees paid to date. An allowance may also be applied. Only an individual who was granted a perpetual usufruct right in consideration of the land expropriated to the State Treasury before 5 January 1990 and the land expropriated under the “Warsaw Decree” may benefit from a free-of-charge conversion.

A right of perpetual usufruct is converted to ownership pursuant to an administrative decision issued by the relevant government authority. The decision should determine the amount of the conversion fee, allowance, if any, and provide for the payment of the fee in interest-bearing installments, if applicable. The final decision is the basis for recording the ownership right into the land & mortgage register, upon which the perpetual usufruct expires (unlike any encumbrances which outlive the perpetual usufruct).

DECISIONS ON ENVIRONMENTAL CONDITIONS

The new amendment to the Act of 27 April 2001 – Environmental Protection Law took effect on 1 July 2005. To a large extent this amendment deals with the issuance of so-called decisions on environmental conditions. In this article we will discuss the new procedure.

If an undertaking (understood as construction undertaking or any other alteration to the environment involving a change in the manner of land use) may potentially have a substantial impact on the environment, implementation of such work will be possible only after the issuance of "a decision on environmental conditions of granting a consent for the implementation of an undertaking" (decision on environmental conditions or environmental decision). Undertakings, which may have a potential substantial impact on the environment, are listed in the Ordinance of the Council of Ministers of 9 November 2004 on Undertakings Which May Substantially Affect the Environment and on Special Conditions of Imposing an Obligation to Prepare an Environmental Report for a Given Undertaking.

An environmental decision is required prior to issuance of: (i) a building permit for a construction facility; (ii) a decision approving a construction design; (iii) a decision on recommencement of construction; and (iv) a decision approving the merger or exchange of the land.

Wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie jest uzależnione od uzyskania wcześniej decyzji o warunkach zabudowy. Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko może toczyć się równolegle z procedurą o wydanie decyzji o warunkach zabudowy, albo przed wszczęciem tego postępowania. Ważne, by decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach została wydana przed ubieganiem się o pozwolenie na budowę.

Wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach może się wiązać z obowiązkiem sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko.

Obowiązek sporządzenia raportu powstaje w przypadku:

- a) przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w art. 2 wspomnianego rozporządzenia: inwestor obowiązkowo sam przystępuje do sporządzenia raportu przed wystąpieniem z wnioskiem o wydanie decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych, może on jednak wystąpić do właściwego organu z zapytaniem o zakres raportu;
- b) przedsięwzięć określonych w art. 3 wspomnianego rozporządzenia, dla których obowiązek sporządzenia raportu może być wymagany: inwestor występuje do właściwego organu z wnioskiem o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, natomiast organ stwierdza postanowieniem, czy istnieje obowiązek sporządzenia raportu.

Istnieje zatem grupa przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, które będą wymagały wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a nie będą wymagały sporządzenia raportu.

Jeżeli wymagane jest sporządzenie raportu, załącza się go do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Zgodnie z ustawą, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, w ramach którego jest sporządzany raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, poprzez podanie do publicznej wiadomości informacji o wniosku o wydanie decyzji oraz o możliwości składania uwag i wniosków.

Wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wymaga przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania inwestycji na środowisko. W toku postępowania analizuje się i ocenia m. in. bezpośredni i pośredni wpływ danego przedsięwzięcia na środowisko oraz zdrowie i warunki życia ludzi. Przeprowadza się również uzgodnienia z inspektorem sanitarnym i innymi jednostkami.

The issuance of an environmental decision does not have to be preceded by issuance of a zoning permit. The procedure relating to the issuance of an environmental decision may occur simultaneous with zoning permit proceedings, or may be carried out even before such proceedings are commenced. An environmental decision must be obtained prior to issuance of the building permit.

The issuance of an environmental decision may be accompanied by an obligation to prepare a detailed environmental report.

An environmental report must be prepared if:

- i) an undertaking may substantially affect the environment, as listed in Article 2 of the said Ordinance; the investor must prepare the report before applying for an environmental decision; however, it may request the authority to determine the scope of the report,
- ii) an undertaking listed in Article 3 of the said Ordinance, for which the obligation to prepare the report may be required; the investor applies for the issuance of the environmental decision and the authority decides whether the environmental report is necessary.

As we can see, certain undertakings will require an environmental decision, but not a more detailed environmental report.

If the report must be prepared, it will need to be attached to the application for the issuance of the environmental decision.

Under the Environmental Protection Law the authority issuing the environmental decision must provide the environmental society with the opportunity to participate in the proceedings during which the environmental report is to be prepared. Such opportunity to participate is communicated by the public announcement that an application for the issuance of an environmental decision has been filed and that comments and motions may be submitted.

The issuance of an environmental decision must be preceded by the conduct of proceedings to assess the impact of the undertaking on the environment. The following factors, in particular, are examined during the proceedings: direct and indirect impact of the undertaking on the environment, human health and living conditions. Alignments with sanitary inspection and other units are also required.

Organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w zależności od rodzaju planowanej inwestycji, jest wojewoda, starosta, dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, wójt, burmistrz, prezydent miasta.

Decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach załącza się do wniosku o wydanie decyzji, której wydanie poprzedza jej uzyskanie (np. do wniosku o wydanie pozwolenia na budowę). Wniosek ten jednak musi być złożony przed upływem 2 lat od dnia, w którym decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach stała się ostateczna. W przypadku inwestycji etapowych termin ten może ulec wydłużeniu o kolejne 2 lata.

NOWE ZASADY OBROTU INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI

Warto zwrócić uwagę, że w październiku 2005 bardzo poważnej zmianie uległy regulacje dotyczące rynku kapitałowego. Mianowicie, z dniem 24 października 2005 roku straciła moc ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

W miejsce uchylonej ustawy wchodzi w życie trzy nowe ustawy, które zostały uchwalone 29 lipca 2005 r.:

- ustawa o nadzorze nad rynkiem kapitałowym,
- ustawa o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych,
- ustawa o obrocie instrumentami finansowymi

Głównym celem przyjęcia ustawy o obrocie instrumentami finansowymi było zapewnienie pełnej harmonizacji polskiego prawa w zakresie rynku kapitałowego z prawem wspólnotowym. Z drugiej strony wprowadzono również rozwiązania służące zwiększeniu konkurencyjności rynku kapitałowego i poprawieniu sprawności jego działania. Cel ten ma zostać osiągnięty m.in. przez liberalizację tego rynku, w tym rezygnację z zasady przymusu rynku regulowanego, jak również rozszerzenie form obrotu i modyfikację systemu depozytowo-rozliczeniowego. Nowa ustawa o obrocie instrumentami finansowymi pozostawia jednakże szereg dotychczasowych, ugruntowanych w praktyce uregulowań i konstrukcji prawnych dotyczących zasad funkcjonowania polskiego rynku kapitałowego.

Jak zostało to wskazane powyżej, ustawa o obrocie instrumentami finansowymi stanowi implementację szeregu dyrektyw Unii Europejskiej dotyczących rynku finansowego, w szczególności dyrektywy 2003/6/WE w sprawie wykorzystywania poufnych informacji i manipulacji na

An environmental decision is issued, depending on the type of the planned undertaking, by one of the following authorities: the voivod, *starosta* (president of the middle level local government), head of the regional unit of the State Forests, or city, town or village mayor.

An environmental decision is attached to the application to obtain the decision, the issuance of which had to be preceded by obtaining the environmental decision (e.g. the application for the issuance of the building permit). Such application must be submitted no later than within two years of the day the environmental decision became final. In the case of phased development, this term may be extended by an additional two years.

NEW RULES FOR THE FUNCTIONING OF THE FINANCIAL MARKET

In October 2005 the regulations governing the functioning of the financial market were sly amended. In particular, as of 24 October, 2005, the Act on Public Trading in Securities of 21 August 2005 expired.

The Act on Public Trading in Securities has now been replaced by three new legal acts, each adopted on 29 July, 2005:

- Act on Supervision of the Financial Market;
- Act on Public Offer and the Conditions for Admitting Financial Instruments to the Regulated System of Trading and on Publicly Traded Companies;
- Act on Trading in Financial Instruments.

The main purpose of the Act on Trading in Financial Instruments is to ensure the comprehensive and full harmonization of Polish law with the applicable EU legislation relating to the financial market. Moreover, in the new legislative provisions, various solutions have been introduced in order to increase the competitiveness of the financial market and to improve the effectiveness of its operation. This goal is to be achieved in particular by the liberalization of this market, including resignation from the principle of a compulsory regulated market, as well as the expansion of the forms of trading and the modification of the deposit and settlement system. However, the new Act on Trading in Financial Instruments contains a considerable number of formerly applicable regulations and legal institutions that were previously widely accepted in practice in the Polish financial market.

As mentioned above, the Act on Trading in Financial Instruments constitutes the implementation of a number of EU Directives regarding the financial market, in particular, Directive 2003/6/EC of the European Parliament and of the Council of 28 January 2003 on Insider Dealing and Market

rynku (nadużyć na rynku) (tzw. dyrektywa „market abuse”). Dyrektywa ta wprowadza szereg nowych regulacji między innymi w zakresie tzw. manipulacji bezpośrednich i pośrednich, przez które rozumie się zachowania polegające na rozpowszechnianiu niezetelnych informacji lub pogłosek, które mogą mieć wpływ na funkcjonowanie rynku instrumentów finansowych.

Przedmiotem ustawy o obrocie instrumentami finansowymi są zasady i warunki podejmowania i prowadzenia działalności w zakresie obrotu papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi jak również prawa i obowiązki podmiotów uczestniczących w tym obrocie. Ustawa reguluje również zasady nadzoru na tym rynku.

Definicja instrumentu finansowego jest niezwykle szeroka, gdyż przez instrumenty finansowe należy rozumieć nie tylko papiery wartościowe, lecz również niebędące papierami wartościowymi tytuły uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania, instrumenty rynku pieniężnego, finansowe kontrakty terminowe oraz inne zbliżone instrumenty finansowe, umowy typu forward, swapy akcyjne, swapy na stopy procentowane i swapy walutowe. Do instrumentów finansowych zalicza się również opcje kupna lub sprzedaży instrumentów finansowych, opcje na stopy procentowe, opcje walutowe, opcje na takie opcje i inne równoważne instrumenty finansowe rozliczane pieniężnie. Instrumentami finansowymi są również prawa majątkowe, których cena zależy bezpośrednio lub pośrednio od wartości oznaczonych co do gatunku rzeczy, określonych rodzajów energii, mierników i limitów wielkości produkcji lub emisji zanieczyszczeń.

W wyniku przyjęcia takiej definicji instrumentu finansowego, objęto zakazem manipulacji ceną oraz zakazem wykorzystania i ujawnienia informacji poufnej, nie tylko papiery wartościowe zdefiniowane w nowej ustawie o warunkach dokonywania publicznej oferty i dopuszczania papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym oraz funkcjonowaniu spółek publicznych, ale również inne instrumenty finansowe dopuszczone do obrotu lub będące przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym na terytorium RP lub któregokolwiek z państw członkowskich UE.

W stosunku do przepisów ustawy Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi, nowa ustawa o obrocie instrumentami finansowymi wprowadziła znaczące zmiany. Zostaną one omówione bardziej szczegółowo w drugiej części artykułu, który zostanie opublikowany w zimowym wydaniu *Polish Law Review*.

Manipulation (Market Abuse). The Market Abuse Directive introduces a series of new regulations, amongst others, with respect to direct and indirect manipulation. Indirect manipulation means the dissemination of misleading information or rumors, that may have an influence on the financial market.

The purpose of the new Act on Trading in Financial Instruments is to set forth the terms and conditions under which the activities in trading in securities and other types of financial instruments may be undertaken and pursued, as well as the rights and obligations of the market participants. The Act also regulates the principles for supervising the financial market.

The definition of financial instrument, as contained in the new Act, is very broad, as it covers not only transferable securities, but also units in collective investments not having the status of securities, money-market instruments, financial futures contracts and other related financial instruments, forward interest-rate agreements and other equivalent instruments, equity swaps, interest-rate and currency swaps. The financial instruments may also consist of options to acquire or dispose of any financial instrument, options on current or interest rates, options for such options and other equivalent cash settled instruments. Financial instruments are also derivatives in commodities and other equivalent financial instruments, the price of which depends directly on the value of goods, energy, limits of production or the emission of pollution.

As a result of the adoption of such an extensive definition of financial instruments, the scope of application of the prohibition of manipulation and the prohibition to disclose and use confidential information is much broader. Specifically, the prohibition applies not only to transferable securities as defined in the new Act on Public Offer and the Conditions for Admitting Financial Instruments to the Organized System of Trading and on Publicly Traded Companies, but also to other financial instruments admitted to trading on a regulated market or for which a request for admission to trading on such market has been made in Poland or in any EU Member State.

In relation to the previously applicable Act on Public Trading in Securities, the new Act on Trading in Financial Instruments introduces a number of significant changes. These changes shall be discussed in more detail in the second part of this Article, which will be published in the Winter edition of the *Polish Law Review*.

**POSTĘPOWANIE ARBITRAŻOWE W KODEKSIE
POSTĘPOWANIA CYWILNEGO PO NOWEMU**

17 października br. weszła w życie nowelizacja Kodeksu postępowania cywilnego obejmująca przepisy dotyczące sądów polubownych. Nowelizacją w szczególności rozszerzono zakres spraw, które mogą być poddane pod rozstrzygnięcie sądów polubownych. Katalog tych spraw, zawężony dotychczas do sporów o prawa majątkowe, zawiera teraz również spory o prawa niemajątkowe oraz spory wynikające ze stosunku z zakresu prawa pracy (ale tylko po powstaniu sporu), z wyjątkiem jednak spraw o alimenty.

Doceniając rolę arbitrażu, jak i dostosowując polskie przepisy do tych, które obowiązują w państwach Unii Europejskiej, Sejm wprowadził istotne zmiany, wzmacniające pozycję sądownictwa polubownego. Wśród wprowadzonych zmian wyróżnić należy następujące:

1. Rozszerzono dostęp do arbitrażu, poprzez wprowadzenie zasady, iż pod orzecznictwo polubowne mogą być poddane wszystkie sprawy mogące być przedmiotem ugody sądowej, za wyjątkiem spraw o alimenty.

2. Wzmocniono pozycję sądów arbitrażowych poprzez zawarcie dyspozycji, zgodnie z którą sądy powszechne mogą podejmować decyzje w zakresie regulowanym przez sądy arbitrażowe jedynie wtedy, gdy ustawa tak stanowi; w sprawach dotyczących sądownictwa polubownego sądy powszechne obradują na posiedzeniu niejawnym wydając postanowienia, na które, w przypadkach określonych w ustawie, przysługuje zażalenie.

3. Obecnie dokonanie zapisu na sąd polubowny będzie także możliwe poprzez wymianę między stronami pism lub oświadczeń złożonych za pomocą środków porozumiewania się na odległość, które pozwalają utrwalić ich treść. Możliwe będzie także, tak jak dotychczas, zawarcie klauzuli arbitrażowej we wszelkich umowach w obrocie cywilnoprawnym, w tym w umowach spółki, statucie spółdzielni lub stowarzyszenia, czy umowie o przewóz ładunku w transporcie morskim.

4. Wprowadzono możliwość poddania sporu wynikającego ze stosunku pracy pod jurysdykcję sądów arbitrażowych, pod warunkiem, iż zapis na sąd polubowny nastąpi w formie pisemnej i tylko po powstaniu sporu.

5. Wprowadzono zasadę, iż konsekwencją zapisu na sąd polubowny będzie niemożność rozpoznania sprawy przez sąd powszechny; dopuszczalne będzie jedynie zabezpieczenie roszczenia przez sąd państwowy (takie same kompetencje będzie miał również sąd arbitrażowy). Sąd polubowny będzie ponadto mógł sam orzekać o swojej właściwości.

**NEW PROVISIONS ON ARBITRATION
PROCEEDINGS IN THE CIVIL PROCEEDINGS
CODE**

The regulations governing the conduct of arbitration proceedings have been amended effective 17 October 2005. Under the amendment the catalogue of matters that may be settled in by arbitration proceedings has been expanded to include (in addition to disputes relating to proprietary rights) disputes relating to non-financial rights and labour law disputes (which may be subject to arbitration only after the dispute has arisen), with the exception of for matters involving alimony.

By adopting this amendment Polish lawmakers have acknowledged the importance of arbitration and harmonised Polish provisions in this respect with the arbitration rules in force in the EU Member States. The following changes should be emphasised:

1. The scope of arbitration has been expanded to include all disputes which may be resolved by reaching a court settlement, with the exception of cases involving the payment of alimony.

2. The authority of arbitration courts has been strengthened by introducing a rule that common courts may decide in matters subject to arbitration only if the Code so provides. In matters relating to arbitration, common courts decide in closed sessions and their decisions in this respect may be appealed to higher courts in cases listed in the Code.

3. The parties will now be free to choose arbitration also by exchanging letters or declarations made via instantaneous means of communication. As before, a arbitration clause may be inserted in all type of civil law agreements, articles of association of commercial companies, statutes of cooperatives and associations or, for example, in agreements on marine transport of freight.

4. Labour law disputes may now be subject to arbitration, provided that the arbitration clause is made in writing after the dispute has arisen.

5. If arbitration has been chosen as the method of resolving a dispute, such case may not be heard by a common court; the common court will only be authorised to secure a claim (such competence also vested in arbitration courts). The arbitration court will also be authorised to decide whether it is competent to decide a given case.

6. Nowelizacja k.p.c. umożliwi także stronom określenie procedury pracy sądu, miejsca, w którym toczyć się będzie postępowanie arbitrażowe, języka, w jakim postępowanie to będzie prowadzone. Strony będą również decydować o tym, czy w przedmiocie sporu ma zostać przeprowadzona rozprawa. Jeśli strony nie uzgodnią stanowiska w powyższych kwestiach, reguły procedowania określi sąd arbitrażowy.

7. W postępowaniu dowodowym sąd arbitrażowy może swobodnie przeprowadzać dowody, bez możliwości stosowania środków przymusu, o zastosowanie których może się zwrócić do sądu powszechnego.

8. Tak jak dotychczas, stronom postępowania polubownego przysługuje prawo wniesienia skargi o uchylenie wyroku arbitrażowego, jednak tylko w ściśle określonych wypadkach, tj. między innymi w przypadku nieważności zapisu na sąd polubowny, pozbawienia strony postępowania możliwości obrony, niezachowania wymogów co do składu sądu lub zasad i trybu postępowania wynikających z ustawy lub uzgodnienia stron, uzyskania wyroku za pomocą przestępstwa albo wydania wyroku na podstawie podrobionego lub przerobionego dokumentu, a także wydania wyroku w sprawie, która nie może zostać rozpoznana w postępowaniu arbitrażowym.

9. W celu rozpoznania sprawy o nieważność wyroku sądu arbitrażowego sąd powszechny zobowiązany będzie wyznaczyć rozprawę, jeżeli zarzut zgłoszono nie później niż w terminie trzech miesięcy od doręczenia wyroku lub od dnia doręczenia uzasadnienia wyroku. W terminie trzech miesięcy od powzięcia wiadomości o sfalszowaniu lub podrobieniu dokumentu strona ma prawo wnieść skargę do sądu powszechnego, jednak jeśli wiadomość o tym fakcie powzięła po upływie pięciu lat od dnia doręczenia wyroku sądu arbitrażowego, uprawnienie to wygasa. Wniesienie skargi nie powoduje automatycznego wstrzymania wykonania wyroku.

10. W sprawie nadania klauzuli wykonalności wyrokowi sądu arbitrażowego i ugodzie przed tym sądem sąd powszechny będzie procedował według przepisów, zgodnie z którymi nadaje klauzulę wykonalności wyrokom sądu powszechnego. Zasadą będzie uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku.

Omawiana nowelizacja uwzględnia przepisy zawarte w modelowym tekście ustawy dotyczącej arbitrażu, przyjęte przez Komisję Międzynarodowego Prawa Handlowego (UNCITRAL).

MEDIACJA

Ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw wprowadzono do procedury cywilnej nowy rodzaj

6. Following the amendment the parties will also be able to specify the procedure of the court, the venue and the language of the proceedings. The parties will also decide if a full trial is to be held. If the parties do not reach an agreement on these matters, a final decision will be made by the arbitration court.

7. In evidentiary proceedings the court will be free to examine produced evidence of any type, however, without the possibility to take coercive measures, such to be applied only by a state court.

8. As before the parties to arbitration proceedings may file a claim to quash the decision of the arbitration court; however only in specific cases, including but not limited to: (i) invalidity of the arbitration clause; (ii) deprivation of a party of the right to defence; (iii) breach of the rules relating to the composition of the arbitration court or of the rules of conduct resulting from the Code or from the agreement of the parties;; (iv) issuance of a decision as a result of committing a crime or on the basis of a forged document or (v) issuance of a decision in a case that may not be heard by an arbitration court.

9. The state court must set a trial to decide on the invalidity of a verdict of an arbitration court if the relevant claim is submitted within three months of the delivery of the verdict or its substantiation. In turn, a party may file a claim to quash the decision of the arbitration court within three months of the day it learned that a document was forged, no later, however, than within five years of the day the decision based on such forged document was issued. The submission of the claim does not automatically suspend the enforceability of the arbitration court's verdict.

10. The proceedings relating to appending an arbitration court's verdict or a settlement reached before an arbitration court with enforceability clause will be conducted under the same provisions, based on which such proceedings are conducted by the state court. In principle, the arbitration court's verdicts will be recognised and declared enforceable.

The amendment to the Civil Proceedings Code, discussed above, was largely based on the model law prepared by the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL).

MEDIATION

A new type of proceeding – mediation – has been introduced to the Civil Proceedings Code by recent amendments adopted on 28 July 2005. In addition to arbitration this is the second

postępowania w postaci mediacji. Będzie to obecnie drugi, obok postępowania polubownego, alternatywny sposób rozwiązywania sporów ujęty w Kodeksie postępowania cywilnego.

Mediacja została przez ustawodawcę określona jako dobrowolna. Prowadzi się ją na podstawie umowy stron. Charakterystyczne dla tej umowy jest, że może być ona zawarta w szczególności sposób, a mianowicie na skutek wniosku jednej ze stron o wszczęcie mediacji, za zgodą drugiej strony.

Ponadto, strony do mediacji może skierować sąd w drodze stosownego postanowienia, jednakże tylko raz w toku postępowania. Może to mieć miejsce aż do zamknięcia pierwszego posiedzenia wyznaczonego na rozprawę. Po zamknięciu tego posiedzenia sąd może skierować strony do mediacji tylko na ich zgodny wniosek. Powyższe uprawnienie sądu nie narusza wymienionej wyżej zasady dobrowolności postępowania, bowiem mediacji nie prowadzi się, jeżeli strona w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia lub doręczenia jej postanowienia o skierowaniu do mediacji nie wyraziła na nią zgody. Możliwość skierowania stron na mediację jest ponadto wyłączona w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu nakazowym, upominawczym i uproszczonym. Kierując strony do mediacji sąd wyznacza czas trwania mediacji na okres do miesiąca, chyba że strony zgodnie wniosły o wyznaczenie dłuższego terminu na jej przeprowadzenie. Termin ten może być ponadto przedłużony również w trakcie mediacji. Po upływie powyższego terminu, sąd wyznacza rozprawę, a przed jego upływem, jeżeli choć jedna ze stron oświadczy, że nie wyraża zgody na mediację.

Mediatorem może być osoba fizyczna mająca pełną zdolność do czynności prawnych, korzystająca w pełni z praw publicznych. Mediatorem nie może być sędzia – jest to więc analogiczna regulacja do istniejącej w postępowaniu arbitrażowym. Powyższy zakaz nie dotyczy jednakże sędziów w stanie spoczynku. Organizacje społeczne i zawodowe mogą prowadzić listy stałych mediatorów oraz tworzyć ośrodki mediacyjne. Stały mediator może odmówić prowadzenia mediacji tylko z ważnych powodów, o których jest obowiązany niezwłocznie powiadomić strony, a jeżeli strony do mediacji skierował sąd - również sąd.

Postępowanie mediacyjne, odmiennie od postępowania sądowego, nie jest jawne. Również mediator jest obowiązany zachować w tajemnicy fakty, o których dowiedział się w związku z prowadzeniem mediacji, chyba że strony zwolnią go z tego obowiązku. Powyższe ma zapewnić stronom swobodę w prowadzeniu rozmów oraz możliwość efektywnego dążenia do osiągnięcia konsensusu. Przepis ten jest szczególnie korzystny dla przedsiębiorców, którym przede wszystkim może zależeć na utrzymaniu w poufności toczącego się sporu, ujawnienie którego zawsze może mieć wpływ na ich sytuację rynkową. Z kolei wolę wzajemnego

type of alternative dispute resolution provided for in the Polish Civil Proceedings Code.

Mediation is voluntary. It is conducted under an agreement between the parties to the proceedings. A characteristic feature of this contract is that it is entered into on a motion to open the mediation proceedings filed by one of the parties, upon the consent of the other party.

Furthermore, the court may give the parties an incentive to start the mediation by a decision, which can, however, be issued only once during the proceeding. Such decision may be issued only until the first hearing is closed. Afterwards the court may order that the parties conduct the mediation only if they apply for it jointly. This prerogative of the court does not prevent mediation from being voluntary since mediation shall not be held if either party – within one week of the delivery or notification of the court's respective order – formally refuses to mediate. Mediation is not possible in writ of payment proceedings or simplified proceedings. When ordering mediation the court specifies the term of mediation, not longer than one month, unless the parties jointly applied for a longer term. This term may also be extended during the mediation. If the mediation is not successful or if either party declares it does not want to mediate, the court orders a trial.

An individual with full legal capacity and not deprived of any public rights may be appointed as the mediator. A professional judge may not be a mediator – it is the same rule as in the arbitration proceedings. However, retired judges may be mediators. Social and professional organizations may keep lists of permanent mediators and establish mediation centers. A permanent mediator may refuse to conduct the mediation only for important reasons, of which he must immediately inform the parties, and if the mediation was ordered by the court – also the court.

Mediation, unlike court proceedings, is not open to public. The mediator must keep confidential all the facts he learned of in connection with the conduct of mediation, unless he is released from that obligation by the parties. This is to provide the parties with comfort when holding the negotiations and with a possibility to reach an optimum consensus. This provision is specifically beneficial to all sorts of business entities. Any dissemination of information about a dispute they are involved in may affect their market credibility. Another guarantee of making mutual concessions during mediation is a rule that the parties may not invoke during

czynienia ustępstw ma gwarantować regulacja uniemożliwiająca stronom powoływanie się w toku postępowania przed sądem lub sądem polubownym na propozycje ugodowe, propozycje wzajemnych ustępstw lub inne oświadczenia składane w postępowaniu mediacyjnym. W innym wypadku strony, biorąc pod uwagę ewentualny proces w razie nieosiągnięcia porozumienia, mogłyby nie być skłonne do czynienia ustępstw w sytuacji, gdy ich stanowisko miałyby następnie dostarczyć argumentów w postępowaniu sądowym.

Jeżeli mediacja doprowadziła do zawarcia ugody, wówczas mediator niezwłocznie składa protokół z mediacji w sądzie. Zatwierdzenie ugody następuje na wniosek strony. Jeżeli ugoda podlega wykonaniu w drodze egzekucji, sąd zatwierdza ją przez nadanie jej klauzuli wykonalności; w przeciwnym przypadku sąd zatwierdza ugode postanowieniem na posiedzeniu niejawnym.

Sąd odmawia nadania klauzuli wykonalności albo zatwierdzenia ugody zawartej przed mediatorem, w całości lub części, jeżeli ugoda jest sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa, a także, gdy jest niezrozumiała lub zawiera sprzeczności. Ugoda zawarta przed mediatorem ma po jej zatwierdzeniu przez sąd moc prawną ugody zawartej przed sądem.

KONWENCJA HASKA ZNOSZĄCA WYMÓG LEGALIZACJI DOKUMENTÓW URZĘDOWYCH

14 sierpnia 2005 r. weszła w życie w stosunku do Polski Konwencja znosząca wymóg legalizacji dokumentów urzędowych, sporządzona w Hadze w dniu 5 października 1961 r. Dokumentami urzędowymi są w rozumieniu Konwencji Haskiej dokumenty administracyjne, sądowe i akty notarialne. W stosunkach między państwami-stronami Konwencja znosi wymóg legalizacji dokumentów urzędowych przez przedstawicieli dyplomatycznych i urzędników konsularnych. Dokument urzędowy podlega legalizacji jednokrotnie – w kraju wystawienia (postanowień Konwencji nie stosuje się jednak, gdy dwustronna umowa między państwami znosi w ogóle wymóg legalizacji dokumentów lub ustala łagodniejsze warunki w tym zakresie).

Zgodnie z art. 1138 k.p.c. w związku z art. 3 Konwencji Haskiej, zagraniczne dokumenty urzędowe wymagają legalizacji, jeżeli dotyczą przeniesienia własności nieruchomości położonej w Polsce lub wywołują wątpliwości co do swojej autentyczności (jest to kryterium ujęte bardzo ogólnie, przy czym w praktyce notarialnej każdy dokument z założenia uznaje się za „budzący wątpliwości”). Stąd, wszelkie zagraniczne wyciągi z rejestrów handlowych, ksiąg wieczystych, aktów stanu cywilnego, odpisy orzeczeń oraz czynności prawne

subsequent court or arbitration proceedings any settlement or concession proposals or any other representations made in the mediation proceedings. Otherwise, the parties might be unwilling to try to reach any settlement in the mediation proceedings, if their conciliatory position could later be used by the opponent in the court trial.

If the mediation ends with a settlement the mediator immediately files the mediation minutes with the court. The settlement is approved by the court on a motion of the party. If the settlement is the basis for execution the court approves it by appending it with enforceability clause; otherwise it is approved by a decision issued in a closed session.

The court will refuse to approve the settlement reached in the mediation proceedings, in whole or in part, if the settlement is contrary to the law or social conduct or if its purpose is to evade the law or if it is incomprehensible or inconsistent. A settlement executed in the mediation proceedings has the power of a settlement executed before the court.

THE HAGUE CONVENTION ABOLISHING THE REQUIREMENT OF LEGALISATION FOR FOREIGN PUBLIC DOCUMENTS

On 14 August 2005 the Hague Convention of 5 October 1961 Abolishing the Requirement of Legalisation for Foreign Public Documents entered into force in Poland. In the meaning of this Hague Convention public documents are administrative and court documents as well as notarial acts. In relations between the member states the Convention abolishes the requirement of diplomatic or consular legalisation for foreign public documents. Under the Convention, a foreign public document shall be certified just once – in the country of issuance (however, the Convention does not apply if a bilateral agreement abolishes any and all requirements related to legalisation of documents or if it provides for less restrictive conditions).

Under Article 1138 of the Polish Civil Proceedings Code in connection with Article 3 of the Hague Convention, foreign public documents require legalisation (certification), if they concern the real property situated in Poland or if their authenticity may be questioned (this is a very general criterion and in notarial practice the authenticity of most foreign documents is questioned). Therefore, any foreign excerpts from commercial registers, land & mortgage registers, civil registers, excerpts from court judgments or notarial acts (e.g. powers of attorney granted in that form), to

dokonane w formie aktu notarialnego (np. pełnomocnictwo udzielone w tej formie), dla uznania ich mocy w Polsce wymagają uzyskania w kraju sporządzenia dokumentu tzw. *apostille*, czyli poświadczenia autentyczności wydawanego za opłatą przez uprawniony organ administracji państwowej. *Apostille* wydawana jest na wniosek osoby, która podpisała dokument, bądź jego posiadacza. Poświadcza ona autentyczność podpisu, charakter, w jakim działała osoba podpisana na dokumencie, a także tożsamość pieczęci lub stempla.

Polski notariusz, który ma dokonać czynności na podstawie dokumentu urzędowego, nie może żądać innej formy legalizacji, jak tylko klauzuli *apostille* na dokumencie, ponadto tylko wtedy, gdy dokument dotyczy nieruchomości lub budzi wątpliwości co do swojej autentyczności. Samej klauzuli *apostille* nie trzeba już poświadczać. Zainteresowana osoba może sprawdzić jej prawdziwość w specjalnym rejestrze prowadzonym przez organ, który ją wydał. Potwierdzeniem autentyczności jest też zgodność klauzuli ze wzorem, stanowiącym załącznik do Konwencji. Wygląd *apostille* jest jednolity dla wszystkich państw-stron Konwencji, wydaje się więc, że tłumaczenie klauzuli nie powinno być wymagane, choć Konwencja tego wprost nie reguluje.

be effective in Poland, require adding – in the country of issuance – a so-called *apostille*, i.e. certificate of authenticity, which is issued by the competent authority of the state from which the document emanates. The *apostille* is issued at the request of the person who has signed the document or of any bearer. It certifies the authenticity of the signature, the capacity in which the person signing the document has acted and, where appropriate, the identity of the seal or stamp which the document bears.

A Polish notary who is to execute an act based on a foreign public document must not require any form of legalisation other than the *apostille* added to the document. Furthermore, the *apostille* should be required only if the document concerns the real property or if its authenticity is doubtful. The *apostille* itself does not need to be certified. Any interested person may verify the authenticity of the *apostille* in a special register maintained by the authority issuing *apostilles*. The authenticity of the *apostille* may also be verified by checking the compliance of the apostille with the model certificate attached to the Convention. The *apostille* is uniform throughout all members states of the Convention and therefore, although the Convention does not contain a relevant provision in this respect, it should not require translation.

Uprzejmie informujemy, iż wszystkie poprzednie wydania biuletynu "Polish Law Review", jak również artykuły prasowe przygotowane przez prawników naszej kancelarii dostępne są na stronie internetowej www.millercanfield.com w zakładce "Services – Our Practice in Poland".

Please be informed that previous issues of the "Polish Law Review" bulletin as well as press articles by our lawyers are available on the web site www.millercanfield.com in the "Services – Our Practice in Poland" folder.

Pod redakcją / Supervising Editor: Radca Prawny / Counselor at Law *Wojciech Jacyno*

Miller Canfield

ul. Batorego 28-32
81-366 Gdynia
Tel. +48 (0) 58 782-0050
Fax +48 (0) 58 782-0060
babicki@pl.millercanfield.com

ul. Nowogrodzka 11
00-513 Warszawa
Tel. +48 (0) 22 447-4300
Fax +48 (0) 22 447-4301
chelchowski@pl.millercanfield.com

ul. Szewska 8
50-122 Wrocław
Tel. +48 (0) 71 337-6700
Fax +48 (0) 71 337-6701
tenerowicz@pl.millercanfield.com

www.millercanfield.com

EU * USA * CANADA

Zastrzeżenie: Niniejsza publikacja została przygotowana dla klientów i pracowników kancelarii Miller Canfield. Ma ona na celu jedynie przedstawienie streszczenia niektórych wydarzeń prawnych z wybranych dziedzin prawa. Z tego powodu informacje zawarte w niniejszej publikacji nie powinny stanowić podstawy do podjęcia jakiegokolwiek decyzji dotyczącej określonego kierunku działania. Informacje te nie mogą też być traktowane jako porada prawna ani nie zastępują szczegółowej opinii prawnej w konkretnej sprawie. W każdym przypadku należy skorzystać z usług doradców prawnych w celu weryfikacji, czy odpowiednie przepisy prawa mają zastosowanie do określonej sytuacji.

Disclaimer: This publication has been prepared for clients and professional associates of Miller Canfield. It is intended to provide only a summary of certain recent legal developments of selected areas of law. For this reason the information contained in this publication should not form the basis of any decision as to a particular course of action; nor should it be relied on as legal advice or regarded as a substitute for detailed advice in individual cases. The services of a competent professional adviser should be obtained in each instance so that the applicability of the relevant legislation or other legal development to the particular facts can be verified.